

ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ВОЄННИХ (БОЙОВИХ) ДІЙ*Цимбал Б.М.¹, к.т.н.,**Петрищев А.С.², к.т.н, доцент**Національний університет цивільного захисту України,**Національний університет «Запорізька політехніка»*

Більшість підприємств, установ та організацій в Україні зіткнулися з проблемами із забезпечення безпечних умов праці під час військового стану та бойових дій, бо крім характерних шкідливих та небезпечних з'являються специфічні. Рівень професійних та техногенних ризиків збільшується особливо на підприємствах з підвищеною небезпекою, бо бойові дії можуть призвести до аварійних ситуацій з катастрофічними наслідками, це викиди радіоактивних, хімічних речовин, вибухи, пожежі, затоплення та ін.

До загроз які можуть виникнути під час бойових дій можливо віднести: ураження стрілецькою зброєю, загроза вибуху, повітряна небезпека, а також техногенні катастрофи, аварії. Дані небезпеки можуть призвести від травми до смерті працівника. Крім фізичних травм працівники можуть отримати й психологічні травми. Дані небезпеки за ступенем ураження можливо класифікувати на фізичні, хімічні, біологічні та психо-фізіологічні.

Сучасні снаряди можуть проникати у тканини тіла людини та механізм, яких має три складові: це безпосередній контакт зі снаряда, який призводить до розриву та роздроблення тканини; ударна хвиля, яка може зруйнувати вікна у приміщеннях та створити додаткові небезпеки від скла; тимчасова пустота або порожнина має тиск менший за атмосферний, внаслідок чого різні сторонні тіла, як частини одягу та різні відламки потрапляють у середину рани.

Боеприпаси вибухової дії можуть призвести до масового ураження працівників та можуть призвести до осколкових поранень від ураження множинними елементами у формі куль, стріл та кубиків. Крім цього працівники можуть отримати термічні опіки, як тіла так і верхніх дихальних шляхів, ураження легень та отруєння організму окисом вуглецю та зниженим рівнем кисню.

Ядерна зброя призводить до вражаючої дії ядерної хвилі, яка призводить до ударної дії та світової хвилі, яка призводить до опіків. Хімічна зброя має ураження, яке багато в чому залежить від властивостей отруйних речовин і засобів їх застосування. Особливо негативні слід очікувати в умовах масованого застосування повітряним способом швидкодіючих високотоксичних отруйних речовин, таких, як зарин, V – гази, психотоміметичні речовини. У випадку застосування отруйних речовин нервово-паралітичної дії та синильної кислоти відсоток незворотних втрат високий, при використанні іприту і фосгену – значно менший, а для уражень отруйними речовинами, які тимчасово виводять людину із ладу (подрознюючі, сльозоточиві та психохімічні отруйні речовини), такі випадки взагалі не характерні [1].

Для забезпечення безпечних та не шкідливих умов праці роботодавці повинні вжити ряд організаційно-технічних заходів щодо безпеки праці. До організаційних заходів, завдяки яких досягається безпека робіт підвищеної небезпеки можливо віднести: призначення осіб, які будуть відповідальними за забезпечення проведення робіт та ін. У разі виникнення необхідності ліквідації/локалізації аварії на території підприємства (об'єкта), що можуть призвести до негайної та/або потенційної загрози для життя та здоров'я людей, які виникли внаслідок воєнних (бойових) дій, роботи з ліквідації аварій дозволяється виконувати без оформлення наряду-допуску на виконання робіт

підвищеної небезпеки тільки до моменту усунення прямої загрози життю людей і руйнування обладнання

Порядок взаємодії та дій персоналу під час ліквідації аварії регламентовано оперативною частиною ПЛАС. Зважаючи на зазначене, виконання робіт під час воєнних (бойових) дій можуть бути прирівняні до робіт в аварійних ситуаціях, виконання яких в таких умовах не потребує застосування організаційних заходів. Це можна віднести до прийнятного ризику, так як вони виконуються за розробленими ПЛАС. Такі роботи дозволяється виконувати лише за умови обов'язкового вжиття необхідних заходів щодо захисту працівників від можливого впливу шкідливих і небезпечних факторів [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасні види зброї та їх вплив на величину і структуру санітарних втрат. URL: <https://cutt.ly/nFU7c1z> (дата звернення: 13.04.2022).
2. Рекомендації для роботодавців щодо організації виконання робіт підвищеної небезпеки під час воєнних (бойових) дій. Управління Держпраці у Хмельницькій області. URL: <https://cutt.ly/BFU4QZQ> (дата звернення: 13.04.2022).